

MJESEČNI MAKROEKONOMSKI INDIKATORI

MAJ 2020

KLJUČNE PORUKE

- Umjeren globalni pad proizvodnje u maju
- Pad prometa u maloprodaji za 4 mjeseca od 2,7% u stalnim cijenama
- Prosječna inflacija za 4 mjeseca iznosila 0,4%
- Stopa nezaposlenosti na kraju aprila 17,4%
- Prihodi budžeta za 4 mjeseca iznosili 499,7 mil.€
- Pozitivni finansijski rezultat u bankarskom sektoru od 17,1 mil.€
- Robna razmjena za četiri mjeseca iznosila 801,7 mil.€
- Neto priliv SDI za 4 mjeseca iznosio 180,7 mil.€ i porastao za 78,6% na godišnjem nivou

Međunarodno okruženje

Evropska centralna banka je u majskom izdanju *Financial Stability Review*-a ocijenila da je pandemija u velikoj mjeri otkrila i pojačala postojeće ranjivosti finansijskog sektora, korporacija i vlada. Iako su sada bolje kapitalizovane, banke Eurozone će se vjerovatno suočiti sa značajnim gubicima i daljim pritiscima na profitabilnost.¹ Date su preporuke bankama da se privremeno uzdrže od isplate dividendi, kako bi ojačale svoj kapacitet da apsorbuju gubitke. I pored toga što *Purchasing Managers' Index* (PMI) većine razvijenih ekonomija bilježi rast u maju, još uvijek signalizuje ozbiljan privredni pad. PMI kompozitni indeks Eurozone u maju 2020. iznosio je 31,9 i bilježi znatan rast u odnosu na vrijednost od 13,6 iz aprila.² Posmatrajući četiri najveće ekonomije Eurozone, koje bilježe sporije, ali još uvijek ozbiljne kontrakcije, značajnije poboljšanje je registrovano u Italiji, dok Španija ima najslabije performanse. Značajno povećanje aktivnosti u sektoru usluga dovelo je do rasta PMI indeksa u Eurozoni sa 12,0 u aprilu na 30,5 u maju 2020. godine. Isti indeks u SAD-u je iznosio 37,5³, što je poboljšanje u odnosu na rekordno niski aprilski indeks. Globalni PMI indeks proizvodnje u maju je iznosio 42,4 i bilježi rast u odnosu na vrijednost iz aprila od 39,6.⁴

Realni sektor i inflacija

Uvođenjem privremenih mjera za sprječavanje širenja novog koronavirusa i zabranom pružanja ugostiteljskih usluga u hotelima, osim za prijavljene goste, nije zabilježen dolazak turista u aprilu 2020. godine. Za prva četiri mjeseca 2020. Crnu Goru je u kolektivnom smještaju posjetilo 58,5% manje turista na godišnjem nivou, koji su ostvarili 57,4% noćenja manje u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Prema kratkoročnim indikatorima, promet u maloprodaji je za četiri mjeseca na godišnjem nivou manji za 1,9% u tekućim i 2,7% u stalnim cijenama. Prosječna inflacija, mjerena CPI indeksom, je za četiri mjeseca iznosila 0,4%, a najveći doprinos rastu potrošačkih cijena dale su cijene hrane i bezalkoholnih pića (uticaj 0,6 p.p).

Zaposlenost i zarade

Prema administrativnim podacima, prosječan broj zaposlenih za četiri mjeseca 2020. godine je iznosio 188.804 i manji je za 4,2% u odnosu na isti period prethodne godine. Stopa nezaposlenosti ZZCG je na kraju aprila 2020. iznosila 17,4%, i time je porasla 1,1 p.p u odnosu na stopu krajem istog mjeseca 2019. Prosječna neto zarada je u aprilu 2020. iznosila 521€ i zabilježila je rast od 2,0% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, a najveći rast ostvaren je u sektoru zdravstvene i socijalne zaštite u iznosu od 18,2%.

¹ <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ecb.pr200526~cbbd04bd5d.en.html>

² <https://www.markiteconomics.com/Public/Home/PressRelease/6577650d2ad8424ebbb2670f1d3541d7>

³ <https://www.markiteconomics.com/Public/Home/PressRelease/bd9b8bac880144f1a56b2d8ab7669d14>

⁴ <https://www.markiteconomics.com/Public/Home/PressRelease/2d0ae6c49faf4739960eae3aa1d86668>

Fiskalni sektor

Prihodi budžeta za prva četiri mjeseca 2020. godine su iznosili 499,7 mil.€ i manji su za 71,5 mil.€ ili 12,5% u odnosu na plan, dok su u odnosu na ostvarene u istom periodu 2019. godine manji za 36,7 mil.€ ili 6,8%, što je rezultat ograničene ekonomske aktivnosti usljed sprovođenja mjera Vlade za zaštitu zdravlja stanovništva od pandemije. Izdaci budžeta su za četiri mjeseca 2020. godine iznosili 622,7 mil.€ i manji su za 135,8 mil.€ ili 17,9% u odnosu na planirane, dok su na godišnjem nivou porasli 25,2 mil.€ ili 4,2%. U periodu januar - april 2020. godine, budžetski deficit je iznosio 123,0 mil.€ ili 2,45% BDP-a.

Finansijski sektor

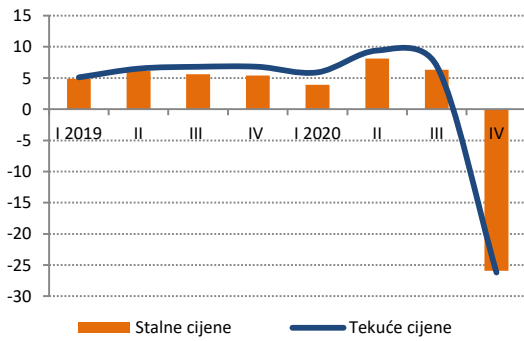
Bankarski sektor je stabilan sa ostvarenim pozitivnim finansijskim rezultatom od 17,1 mil.€. Kreditna aktivnost banaka je na kraju aprila iznosila 3,102.8 mil.€ i povećana je za 5,3% g-n-g, pri čemu je rast kredita privrede iznosio 6,5% i kredita stanovništva 7,3%. Nekvalitetni krediti su iznosili 163,0 mil.€ (rast 16,6% g-n-g) i njihovo učešće u ukupnim kreditima je poraslo za 0,5 p.p u istom periodu. Ukupni depoziti su iznosili 3.312,5 mil.€ i bilježe godišnji pad od 0,3%. Na kraju aprila 2020. godine najveći udio u ukupnim depozitima su ostvarili depoziti stanovništva sa 38,1%. Prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa banaka na ukupno odobrene kredite u aprilu je iznosila 5,96% i zabilježila je pad od 0,24 p.p na godišnjem nivou, dok je efektivna pasivna kamatna stopa u istom mjesecu iznosila 0,41% i niža je za 0,07 p.p na godišnjem nivou. U aprilu je u blokadi bilo 18.471 pravnih lica i preduzetnika, što je 4,3% više g-n-g, dok je ukupan dug po osnovu blokade računa iznosio 640,8 mil.€ i niži je 2,5% u odnosu na april 2019.

Spoljnotrgovinska razmjena

Robna razmjena za četiri mjeseca iznosila je 801,7 mil.€ i manja je za 10% g-n-g. Izvoz roba u vrijednosti od 114,4 mil.€ je zabilježio pad od 8,6%, pri čemu su glavni izvozni proizvodi električna energija, aluminijum, rude boksita i pluta i drvo. Uvoz roba u iznosu od 687,4 mil.€ smanjen je za 10,2% u odnosu na isti period 2019. Prema SMTK⁵, u strukturi uvoza najviše su zastupljeni mašine i transportni uređaji u iznosu od 147,9 mil.€ (drumska vozila – 42,4 mil.€, električne mašine, aparati i uređaji – 32,3 mil.€ i ostalo). Neto priliv SDI za period januar-april 2020. iznosio je 180,7 mil.€, što je 78,6% više g-n-g. Ukupan priliv SDI iznosio je 282,2 mil.€, što je rast od 31,9% i rezultat je povećanja priliva po osnovu interkompanijskog duga. U strukturi ukupnog priliva SDI, vlasnička ulaganja su učestvovala sa 34,0% pri čemu su investicije u kompanije i banke učestvovala sa 22,7% (pad od 26,2%), dok je priliv po osnovu ulaganja u nekretnine učestvovao sa 11,3% (pad od 39,6%). Kategorija 'ostalo' čini 3,4% ukupnog priliva. Priliv po osnovu interkompanijskog duga činio je 62,7% ukupnog priliva SDI, i povećan je 165,7% g-n-g. Ukupan odliv SDI za četiri mjeseca iznosio je 101,4 mil.€, što je 10,1% manje g-n-g.

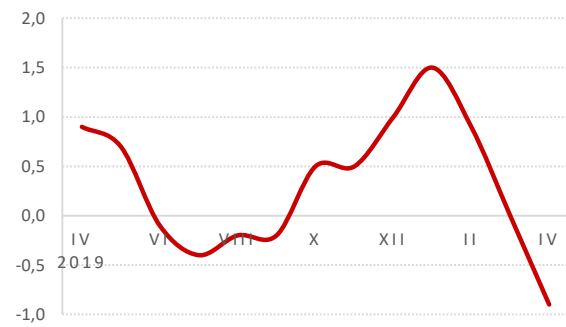
⁵ Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija

Grafik 1 Promet u maloprodaji, stope rasta u %

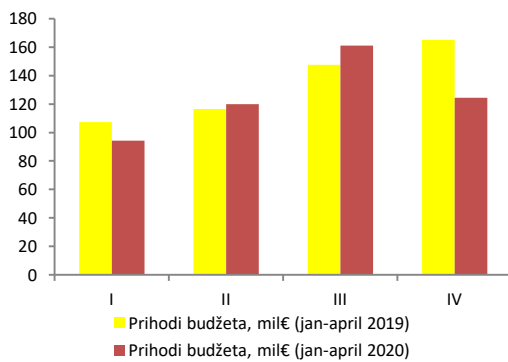
...Promet u maloprodaji za 4 mjeseca manji na godišnjem nivou za 1,9% u tekućim i 2,7% u stalnim cijenama...

Grafik 2 Inflacija, CPI, godišnja stopa u %

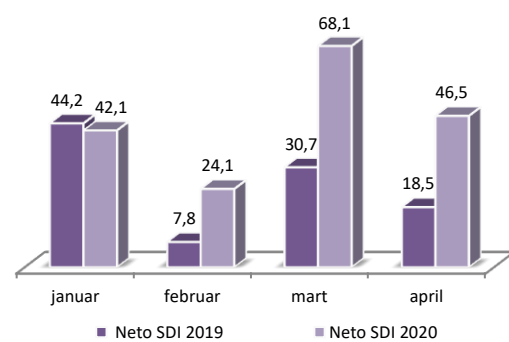
...Prosječna inflacija za 4 mjeseca iznosila 0,4%...

Grafik 3 Prihodi budžeta januar-april 2020, u mil.€

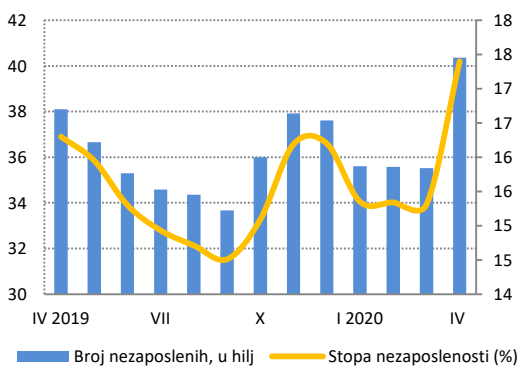
...Prihodi budžeta manji 6,8% g-n-g...

Grafik 4 Neto SDI, u mil.€

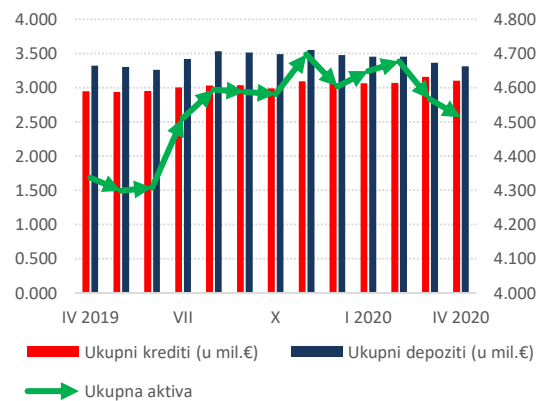
...Rast neto SDI u prva četiri mjeseca...

Grafik 5 Kretanja na tržištu rada, ARS

...Stopa nezaposlenosti na kraju aprila 17,4%...

Grafik 6 Ukupna aktiva, krediti i depoziti, u mil.€

...Ukupna aktiva na godišnjem nivou billježi rast 4,1%...

Tabela 1 Realni sektor (Izvor: Monstat)

Realni sektor	IV 2019	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	III	IV	M-n-M	IV 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Turizam																
Dolasci turista	94,911	125,492	160,395	190,322	220,915	165,205	116,962	55,654	41,387	27,221	43,754	18,925	103	-99.5	-99.9	-58.5
Noćenja turista	218,028	411,359	659,629	937,096	1,048,037	680,033	312,975	103,459	75,712	63,811	87,098	39,733	2,053	-94.8	-99.1	-57.4
Promet u maloprodaji																
Stalne cijene	5.4	4.4	5.2	5.8	6.5	4.6	5.7	4.9	3.5	3.9	8.1	6.3	-25.9	-26.5	-25.9	-2.7
Tekuće cijene	6.8	5.8	6.2	6.6	6.4	4.6	6.4	5.6	4.8	5.9	9.4	6.9	-26.2	-27.0	-26.2	-1.9

Tabela 2 Inflacija (Izvor: Monstat)

Inflacija - stope rasta	IV 2019	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	III	IV	M-n-M	IV 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Indeks potrošačkih cijena	0.9	0.7	-0.1	-0.4	-0.2	-0.2	0.5	0.5	1.0	1.5	0.9	0.0	-0.9	-0.7	-0.9	0.4
Harmonizovani indeks potrošačkih cijena	0.9	0.6	-0.1	-0.4	-0.2	0.3	1.2	0.9	1.2	1.1	0.6	-0.2	-1.1	-0.6	-1.1	0.1
Indeks proizvođačkih cijena	3.3	1.9	2.9	2.9	2.9	2.8	2.6	2.3	2.3	1.8	1.0	1.1	-1.0	-0.2	-1.0	0.7

Tabela 3 Tržište rada (Izvor: Monstat, ZZZCG, Fond PIO)

Tržište rada	IV 2019	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	III	IV	M-n-M	IV 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Broj zaposlenih, u hilj.	200,595	205,164	213,488	215,181	210,455	205,650	202,787	203,123	198,566	193,423	189,933	187,251	184,607	-1.4	-8.0	-4.2
Broj nezaposlenih	38,102	36,658	35,292	34,576	34,355	33,675	35,993	37,924	37,616	35,609	35,582	35,515	40,361	13.6	5.9	-4.6
Stopa nezaposlenosti (%) ⁶	16.3	16.0	15.3	14.9	14.7	14.5	15.1	16.2	16.2	15.4	15.3	15.3	17.4	2.1	1.1	-0.7
Prosječna bruto zarada (€)	767	770	775	767	776	775	776	778	781	787	785	786	779	-0.9	1.6	2.0
Prosječna neto zarada (€)	511	513	516	511	517	516	517	518	520	524	523	524	521	-0.6	2.0	2.1
Prosječna penzija (€)	289	289	289	289	288	288	288	288	287	289	289	289	289	0.0	-0.1	-0.1

⁶ Promjene (M-n-M, IV 2020 g-n-g i 2020/2019 g-n-g) prikazane u p.p.

Tabela 4 Monetarni sektor (Izvor: CBCG)

Monetarni sektor	IV 2019	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	III	IV	M-n-M	IV 2020 - g-n-g
Ukupni krediti (u mil.€)	2,945.6	2,939.2	2,950.3	3,002.6	3,033.7	3,036.0	2,988.2	3,091.4	3,061.7	3,066.4	3,068.8	3,157.9	3,102.8	-1.7	5.3
Kreditni privredi (u mil.€)	1,049.5	1,067.2	1,061.2	1,058.3	1,044.7	1,036.1	1,049.6	1,057.5	1,074.6	1,080.5	1,100.1	1,114.8	1,117.4	0.2	6.5
Kreditni domaćinstvima (u mil.€)	1,273.2	1,284.4	1,295.3	1,300.2	1,303.4	1,319.0	1,332.5	1,342.1	1,357.7	1,359.7	1,363.8	1,370.3	1,366.7	-0.3	7.3
Kreditni u kašnjenju (u mil.€)	155.6	181.0	149.7	139.5	150.3	136.5	139.2	139.1	115.3	132.7	142.7	166.4	176.6	6.1	13.5
Nekvalitetni krediti (u mil.€)	139.7	139.6	141.4	148.6	144.0	141.8	142.2	142.9	144.6	156.6	157.9	160.6	163.0	1.5	16.6
Ukupni depoziti (u mil.€)	3,323.8	3,303.6	3,260.7	3,419.1	3,535.0	3,514.8	3,488.8	3,550.8	3,475.7	3,452.4	3,451.1	3,363.5	3,312.5	-1.5	-0.3
Depoziti privrede (u mil.€)	0,976.3	0,982.4	0,980.8	1,064.3	1,134.7	1,113.6	1,106.4	1,107.0	1,048.5	1,009.8	1,026.3	1,024.3	0,964.7	-5.8	-1.2
Depoziti stanovništva (u mil.€)	1,202.3	1,214.0	1,215.5	1,253.7	1,289.2	1,299.9	1,305.5	1,314.1	1,316.6	1,299.7	1,295.9	1,249.9	1,260.4	0.8	4.8
Kamatna stopa na kredite ⁷	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	6.1	6.1	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0	0.0	-0.2
Kamatna stopa na depozite	0.5	0.5	0.5	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.0	-0.1
Obavezna rezerva (u mil.€)	243.6	243.4	245.4	244.2	248.0	258.1	262.8	258.2	260.1	260.2	255.7	256.4	251.7	-1.9	3.3

Tabela 5 Eksterni sektor (Izvor: Monstat i CBCG)

Eksterni sektor	IV 2019	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	III	IV	M-n-M	IV 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Izvoz roba (u mil.€)	31.5	30.1	36.8	36.5	34.4	37.5	39.6	33.4	42.0	31.3	29.9	27.4	25.7	-6.2	-18.3	-8.6
Uvoz roba (u mil.€)	241.7	239.2	235.1	259.5	226.8	223.0	229.2	205.4	216.6	138.8	191.4	205.9	151.3	-26.5	-37.4	-10.2
Deficit robne razmjene (u mil.€)	-210.2	-209.1	-198.3	-223.0	-192.4	-185.5	-189.7	-172.0	-174.6	-107.5	-161.5	-178.5	-125.6	-29.7	-40.3	-10.5
Neto strane direktne investicije (u mil.€)	18.5	31.0	95.0	14.2	17.9	7.3	23.2	24.9	29.9	42.1	24.1	68.1	46.5	-31.6	152.0	78.6

Tabela 6 Fiskalni sektor

Fiskalni sektor	IV 2019	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	III	IV	IV 2020/IV plan	IV 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Prihodi budžeta (mil.€)	165.0	144.2	143.4	174.1	174.1	165.9	156.6	147.3	243.1	94.3	119.9	161.1	124.5	-39.2	-24.6	-6.8
Izdaci budžeta (mil.€)	154.9	146.2	144.3	179.4	159.6	149.4	179.3	197.2	275.8	128.4	145.2	178.1	171.0	-9.2	10.4	4.2
Suficit/Deficit budžeta (u mil.€)	10.1	-1.9	-0.9	-5.3	14.4	16.5	-22.7	-49.9	-32.7	-34.0	-26.0	-17.0	-46.6	n/p	-559.4	102.1
Suficit/Deficit budžeta (% BDP-a)	0.2	-0.1	0.0	-0.1	0.3	0.3	-0.5	-1.0	-0.7	-0.7	-0.5	-0.3	-0.9	n/p	n/p	n/p

Tabela 7 Međunarodno okruženje

Međunarodno okruženje	IV 2019	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	III	IV	M-n-M	IV 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Brent crude oil (USD/barel)	71.30	70.46	62.96	64.21	59.51	62.62	59.70	62.66	67.31	63.65	55.66	32.01	18.38	-42.6	-74.2	-35.4
Aluminijum (USD/T)	1845.4	1781.3	1756.0	1797.0	1740.7	1753.5	1726.0	1774.8	1771.4	1773.1	1688.1	1610.9	1459.9	-9.4	-20.9	-12.1
Euribor (12 mjeseci)	-0.11	-0.18	-0.22	-0.30	-0.38	-0.33	-0.28	-0.27	-0.25	-0.29	-0.33	-0.17	0.11	0.3	0.2	-0.1
Inflacija u Eurozoni ⁸	1.70	1.20	1.30	1.00	1.00	0.80	0.70	1.00	1.30	1.40	1.20	0.70	0.30	-0.4	-1.4	-0.6
Nezaposlenost u Eurozoni	7.6	7.6	7.5	7.6	7.5	7.5	7.4	7.4	7.3	7.4	7.2	7.1	7.3	0.2	-0.3	-0.5

⁷ Promjene (M-n-M i IV 2020 g-n-g) prikazane u p.p.

⁸ Promjene (M-n-M, IV 2020 g-n-g i 2020/2019 g-n-g) prikazane u p.p.